

Світові тенденції глобалізації та управління науковими дослідженнями: проблеми та досягнення

Гончаренко Тетяна Петрівна
Українська академія банківської справи

Сьогодні все більшу та наростаючу зацікавленість вчених визивають загальносвітові тенденції розвитку, які змінюють уклад світового господарства. Глобалізація, це постійно хвилюючий, одночасно жахливий та манливий процес, що охопив всю земну цивілізацію у різних проявах її діяльності.

Процеси глобалізації у самому широкому розумінні характеризуються різким посиленням та ускладненням взаємних зв'язків за взаємних залежностей в основних областях економічної, політичної та суспільної діяльності, які здобувають планетарні масштаби. В свою чергу, процеси глобалізації породили ряд тенденцій, найбільш помітними з котрих є тотальна конкуренція та масова диверсифікація виробництва. М.Портер у своїх працях по дослідженню конкуренції вважає, що головним чинником формуючим конкуренто здатність у сучасних умовах є наукова діяльність та її продукт – наукове знання втілене в інноваційний продукт.

Підтвердженням тому є й надзвичайний, навіть шокуючий, розвиток деяких країн, які виходячи з свого місця у світовій економіці не мали об'єктивних передумов для такого зростання економіки Тайвань, Китай, південна Корея, Індонезія та ін. Основою цього є використання у загальнодержавному масштабі так званої „інноваційної хвилі”. Як відомо, при рівні наукоємності ВВП менш ніж 0,4% (критичне значення) наука здатна здійснювати виключно соціокультурну функцію, подолання критичного значення до 0,9% та вище призводить до позитивного впливу науки на розвиток економіки.

Більшість розвинутих країн світу, та зокрема країни ЄС демонструють рішучі плани стосовно нарощування науково-технічного потенціалу та стимулювання наукової й інноваційної активності підприємців, тобто прагнуть спрямувати підприємницьку енергію у бік інноваційного розвитку. При цьому, слід зазначити, що джерелом активності для більшості країн є уряд. Так, наприклад уряд Іспанії планує до 2008 р. подвоїти долю витрат на наукові дослідження у ВВП (показник 2004 р. – 1,3%), що потребує щорічного збільшення зростання витрат на 25%. Рівень витрат на

НДВКР у Словенії сягає 1,6%, а до 2010 р. уряд країни планує довести наукоємність ВВП до 3%.

Як бачимо розвинуті країни приділяють велике значення розвитку наукового сектора, на фоні чого досить незрозумілим є ставлення вітчизняного уряду до розвитку науки. За останніми статистичними даними наукоємність вітчизняного ВВП постійно зменшується, тобто навіть не збільшується не допустимо повільними темпами, а саме зменшується! Так, за методикою підрахунків ЦППН ім.Г.М. Добрава НАН України питома вага бюджетних асигнованій на науку скоротилася з 2,5% у 1991 р. до 0,27% у 2002 р. (це при тому, що в Законі України зазначено 1,7% ВВП) [3,4].

Таке ставлення до розвитку науки неприпустимо, бо це не просто гальмує розвиток економіки країни, знижує її конкурентоздатність на світових ринках але, найголовніше те, що такий стан загрожує національній безпеці. Через певний проміжок часу, ми опинимося в залежності від країн, які володіють науковими знаннями та здатні здійснювати виробництво за новітніми ресурсозберігаючими технологіями. Такий стан призведе до остаточної розпродажі ресурсів та постачання на світові ринки лише трудової сили на фоні екологічно брудного та ресурсоємного власного виробництва.

На наш погляд, сьогодні дійсно стратегічною метою повинно стати відновлення колишнього потужного науково-технічного потенціалу та всебічне прискорення його розвитку.

Список використаної літератури

1. О.В. Красовська, Н.Б. Борисова. Фінансування фундаментальних досліджень в Україні: за результатами опитування вчених. //Проблеми науки. – №2,2005 С. 16-22, с.16
2. К.Х. Тсаи, Ю.Ч. Ванг. Інновації і інноваційна політика технологічних отраслей промисловості в Тайвані. //Проблеми і перспективи управління в економіці. - №1,2004. С.52-60
3. Карпов В.І., Саверченко О.О., Радзівська Л.Ф., Єгоров І.Ю., Інноваційний потенціал України та країн ЄС (порівняльний аналіз). – К.: УкрІНТЕІ, НДІ статистики 2002. – 42 с.
4. Зінченко О.П., Ільчук В.П., Радзівська Л.Ф., Євтушенко В.М. Науково-технічний потенціал України та сучасні проблеми глобалізації науково-технологічної сфери. – К.: НДІСЕП, 2004. – 77 с.

Гончаренко, Т.П. Світові тенденції глобалізації та управління науковими дослідженнями: проблеми та досягнення / Т.П. Гончаренко // Інтеграція країн з перехідною економікою у світовий економічний простір: стан і перспективи : матеріали Міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції. – Львів. – 2005. – С. 67-69.